

važnih i perifernih problema vezanih uz organizaciju života i rada predškolske ustanove koje ne smijemo zanemariti.

Posljednji dio rada, pod naslovom “O autorici”, koji potpisuje urednik, donosi prikaz pedagoške baštine Anke Došen-Dobud te priloga za njenu bibliografiju.

Ovo veoma vrijedno i zanimljivo djelo izvrstan je priručnik za proučavanje i bolje razumijevanje povijesti, ali i sadašnjosti predškolskoga odgoja u Hrvatskoj. Anka Došen-Dobud ovom je knjigom izvrsno premostila jaz između prošlosti i sadašnjosti, ali i postavila pred nas imperativ razmišljanja o budućnosti odgojno-obrazovnoga sustava na predškolskoj razini. Dodatnu vrijednost djelu daje kritički stav autorice, kojim je prožet cijeli rad, a ona unatoč tomu ne upada u zamku osuđivanja pokušaja iz prošlosti, nego ih predstavlja kao veoma značajne, a ako to zbilja i jesu, i veoma napredne za vrijeme u kojem nastaju. Svjesna stalnosti promjena, autorica kaže: “Ništa nije dovršeno, sve je u procesu nastajanja, kretanja i mijenjanja. Nisu potpune ni ove slike iz povijesti predškolske pedagogije. (...) Tako i teče razvoj te na taj način mogu nastati i neke buduće *Slike iz povijesti predškolskog odgoja*.”

Vladimir Šetka

Jasminka Ledić, Stjepan Staničić i Marko Turk. *Kompetencije školskih pedagoga*.
Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, 2013., 145 str.

Autori donose čitateljstvu širokog kruga znanstvenu monografiju o profesiji školskoga pedagoga. Monografija se temelji na istraživačkom radu provedenom na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci u okviru projekta *Sveučilište i vanjsko okruženje u kontekstu europskih integracijskih procesa (009-0000000-0931, voditeljica prof. dr. sc. Jasminka Ledić)*, koji podupire Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

Autori knjigu dijele na dva dijela. U prvom daju teorijsku osnovu provedenom istraživanju: raspravljaju o ulozi školskoga pedagoga u Hrvatskoj i njezinoj konceptualizaciji, području rada školskih pedagoga, pretpostavkama njihove profesionalnosti te kompetencijama. U drugom dijelu prikazuju rezultate empirijskoga istraživanja provedenog na uzorku od 508 školskih pedagoga zaposlenih u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj.

U uvodnoj riječi upozoravaju na nužnost (re)pozicioniranja, revizije i obnove profesije školskoga pedagoga te ozbiljne rasprave o njoj s obzirom na dinamiku promjena u odgoju i obrazovanju koja uvjetuje i nova znanja i kompetencije ulaskom Hrvatske u Europsku uniju.

Prvi dio knjige strukturiran je u četiri poglavlja, koja donose teoretsku osnovu empirijskoga istraživanja: 1) “Uloga školskih pedagoga u Hrvatskoj i njezina konceptualizacija”, 2) “Područje rada školskih pedagoga”, 3) “Pretpostavke profesionalnosti školskih pedagoga” i 4) “Kompetencije školskih pedagoga”.

Prvo poglavlje donosi analizu shvaćanja uloge školskoga pedagoga kombiniranim pristupom – kronološki i predmetno. Polazeći od Zakona o osnovnoj školi iz 1964., kojim je i uređena djelatnost školskih pedagoga, zatim studija za školske pedagoge 1970-ih na visokoškolskim ustanovama te odgovarajućim stručnim usavršavanjem, objavljivanja *Metodike rada školskog pedagoga* Vladimira Jurića, kojom se mijenja i do tada rašireno shvaćanje pedagoga kao nadzornika nastavnikova rada, autori razrađuju koncepcije razvojne pedagoške djelatnosti u hrvatskom školstvu, odnosno dokumente kojima su jednoznačno razrađena važna pitanja ostvarivanja razvojne pedagoške djelatnosti stručnih suradnika u odgojno-obrazovnoj praksi (od *Orijentacionog programa rada školskog pedagoga* Prosvjetnoga savjeta Hrvatske 1968. do najnovije *Koncepcije razvojne pedagoške djelatnosti* objavljene 2002. godine /Staničić i sur./).

U drugom poglavlju autori predočuju područje rada pedagoga u odgojno-obrazovnoj ustanovi, polazeći od pripreme za ostvarenje plana i programa odgojno-obrazovne ustanove (*opće planiranje i organiziranje rada, izvedbeno planiranje i programiranje, ostvarivanje uvjeta*). Razvojna pedagoška djelatnost dobiva pravi smisao u neposrednom sudjelovanju u radu odgojno-obrazovne ustanove, i to na sedam područja: upis učenika i formiranje razrednih odjela, uvođenje novih programa i inovacija, praćenje i izvođenje odgojno-obrazovnoga rada, rad s učenicima s posebnim potrebama, savjetodavni rad, profesionalna orijentacija te zdravstvena i socijalna zaštita učenika. Ključno područje razvojne pedagoške djelatnosti pedagoga čine analize, istraživanja i vrednovanje procesa i ostvarenih rezultata. Da bi se odgojno-obrazovni proces odvijao u skladu sa suvremenim spoznajama, autori napominju i važnost trajnoga osposobljavanja i stručnoga usavršavanja svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa (osobno stručno usavršavanje pedagoga i stručno usavršavanje učitelja/nastavnika). Kao neka od jednako važnih područja rada školskoga pedagoga na kraju se spominju i informacijska, bibliotečna i dokumentacijska djelatnost.

U trećem poglavlju autori postavljaju pitanje jesu li specijalistička znanja i umijeća pedagoga stečena tijekom studija dovoljno prepoznatljiva. Što zapravo čini jednu profesiju i čime je ona određena? Kao odrednice profesije školskih pedagoga raščlanjuju *razvijenost teorija i tehnologija profesije školskih pedagoga, pravo pedagoga na stručnu ekspertizu, prepoznatljivost profesije školskoga pedagoga u društvu, organiziranost i profesionalnu etiku*. Kako je uspješnost profesionalnoga rada pedagoga uvjetovana odgovarajućim pretpostavkama, autori ističu dvije temeljne: *stručne i materijalne*.

Četvrto poglavlje donosi raspravu pojmovnoga određenja i strukture kompetencija školskoga pedagoga, obuhvaćajući međunarodne i domaće izvore koji se bave istraživanjem tematike kompetencija školskoga pedagoga.

Drugi dio knjige sastoji se od sljedećih cjelina: 5) “Kompetencije školskih pedagoga: rezultati empirijskog istraživanja”, 6) “Zaključci”, 7) “Preporuke, prijedlozi i otvorena pitanja”, 8) “Prilozi (instrument istraživanja)”, 9) “Sažetak”, 10) “Abstract” i 11) “Literatura” i na kraju kazalo imena.

Peto poglavlje donosi rezultate empirijskoga istraživanja autora. Istraživanje je provedeno mrežnom anketom na reprezentativnom uzorku od 508 školskih pedagoga (50% populacije školskih pedagoga u Republici Hrvatskoj). U žarištu njihova istraživanja

bila su tri temeljna istraživačka pitanja – procjena važnosti kompetencija potrebnih za rad školskoga pedagoga (s obzirom na školu zaposlenja i radno iskustvo), procjena doprinosa visokoškolskoga obrazovanja stjecanju pojedinih kompetencija te procjena doprinosa programa stručnoga usavršavanja stjecanju pojedinih kompetencija.

Vjerujući da će objavom rezultata započeti rasprava o razvoju i usavršavanju profesije pedagoga, nakon zaključnih misli autori u sedmom poglavlju daju preporuke, prijedloge te otvorena pitanja za donosioce obrazovnih politika, visokoškolske nastavnike, pedagoge praktičare i sve zainteresirane sudionike odgojno-obrazovnoga procesa.

Svrha ovog istraživanja, citirajući autore, posredna je “inventarizacija” svakodnevnih poslova pedagoga, uvid u doprinos inicijalnoga obrazovanja i stručnoga usavršavanja stjecanju kompetencija za njihovo obavljanje, što bi poslužilo za razvoj preporuka za usavršavanje i (re)pozicioniranje uloge pedagoga u školama te za jasno definiranje kompetencijskoga profila školskoga pedagoga.

Ivana Dumbović Žužić